

Arkeologisk Rapport

Kommune: Ørland

Gårdsnavn: Lørbern,
Utheim

Gårdsnr./bnr.: 78/40
68/8
m. fl.

Arkivsaksnr.: 201413610-9
Kopi: Forsvarsbygg, Ørland
kommune, NTNU Vitenskapsmuseet
Kulturminne-id: 178980:1-2

Ved/dato: Knut H. Stomsvik, 02.06.2015

Ad: Arkeologisk registrering i forbindelse med forslag til reguleringsplan for Lerberen steinbrudd, 78/40 med flere, Ørland kommune.

I henhold til gjeldende forskrifter til Lov om kulturminner (kulturminneloven) er fylkeskommunen delegert ansvaret for å ivareta de samlede verneinteresser knyttet til kulturminner i plan- og utbyggingssaker. Alle kulturminner eller spor etter menneskelig virksomhet fra før reformasjonen, det vil si før år 1537, er automatisk fredet etter § 4 i kulturminneloven.

I forbindelse med plan- og utbyggingssaker kan fylkeskommunen kreve at det foretas arkeologiske registreringer forut for en eventuell godkjenning av planen. Tiltakshaver har etter kulturminnelovens § 9 plikt til å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner. Det vil som regel innebære en befaring eller registrering av det aktuelle planområdet av arkeolog fra fylkeskommunen.

I forbindelse med reguleringsplan for ovennevnte område ble det av undertegnede utført en arkeologisk registrering av planområdet. Arbeidet tok til sammen 4 timer i felt og ble utført 20. oktober 2014.

Planområdet

Planområdet omfatter søndre del av Lerberen, en markant fjellformasjon i det ellers flate Ørlandslandskapet. Formålet med planen var å utnytte steinmasser fra en gjenstående fjellskalk rundt et eksisterende steinbrudd.

Tidligere funn/registreringer

Det er tidligere påvist flere lokaliteter med både kokegroper og gravminner i nærområdene omkring Lerberen. Se Askeladden for nærmere detaljer.

Metode

Innledningsvis ble hele planområdet (der det var hensiktsmessig å gå) gått over og visuelt registrert. Dette skjer ved at det foretas observasjon av synlige strukturer i overflaten, samt at det stikkes med jordbor for å sondere grunnforholdene og eventuell forekomst av trekull og løsmasser i grunnen. Ved visuell befaringsregistrering registreres gravhauger/røyser, rydningsrøyser, steingjerder, fangstgroper, kullgroper, hustuffer og liknende. På forhånd var det satt opp prognose for jernalders gravminner.

Registreringer

Toppen av lerberren sterkt omformet av militær virksomhet, hovedsakelig tyske anlegg fra siste krig. Flere bunkere er delvis synlig over terreng, omgitt av sprengsteinfyllinger, nå overgrodd av mose, lyng og krattvegetasjon. Fundamentet for hovedsiktet til Austråttkanonen ligger fortsatt intakt under toppen av berget, og består av krans og boks (motorhus?) av panserstål, plassert oppå en betongbunker. I følge en lokal turgåer født og oppvokst i området skal det være store haller sprengt inn i fjellet under toppen. Her skal ha stått store vanntanker med tilhørende pumpeanlegg. Bergtoppen forøvrig svært grunnlendt, med torv direkte på berg, samt noe krattskog i søkk og grunne daler. Det ble ikke observert områder med løsmasser som kunne egne seg som boplassflater.

Det ble registrert to gravminner innenfor planområdets sørvestre del. Kulturminnene ble målt inn med Altus APS3 med CPOS signalkorreksjon og er innført i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden og gitt id-nr. 178980. Dårlige måleforhold som følge av tett skog vanskeliggjorde innmålingen. I tillegg var det vanskelig å skjelne konturer pga. bergets utforming i området.

En forhøyning i åkeren nedenfor berget i planområdets sørlige del viste seg ved sondering å være en oppstikkende bergknaus.

Beskrivelse av registrerte kulturminner

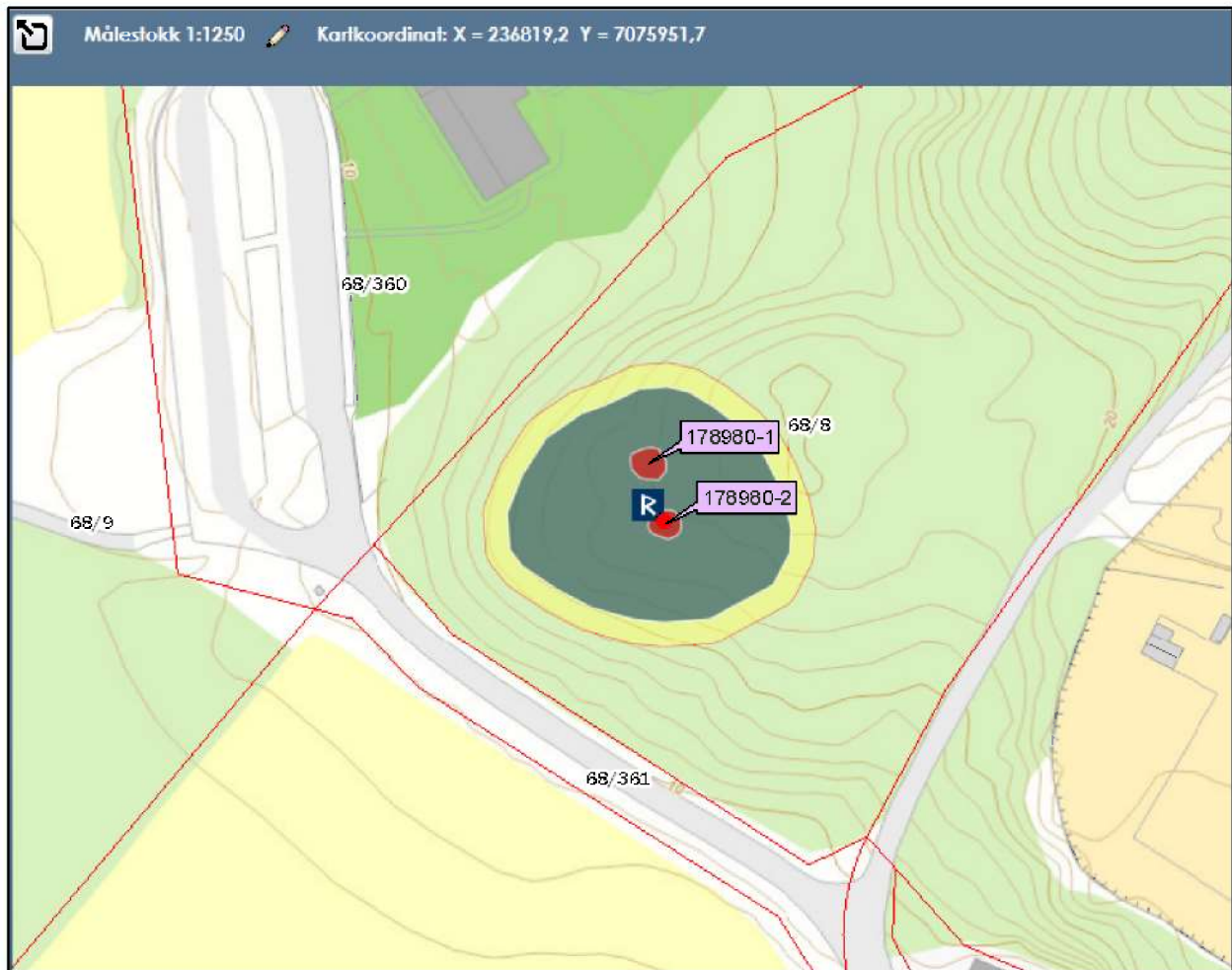
Askeladden-id 178980: Lokalitet med minst to gravrøyser, sannsynlig at det kan være flere lave røyser eller steinlegninger innenfor lokalitetsavgrensingen. Småkupert skogsterreng, sterkt overgrodd med torv og lyng i skogbunnen.

178980-1: Gravrøys, ca 7 m. i diameter, anslagsvis 0,3 m. høy. Bygd av rundkamp og lagt på en lav forhøyning i terrenget. Overgrodd av torv og lyng, samt bevokst med noen furutrær.

178980-2: Gravrøys, ca 5 m. i diameter, anslagsvis 0,5 m. høy. Bygd av rundkamp og lagt på en lav forhøyning i terrenget. Overgrodd av torv og lyng, samt bevokst med noen furutrær.

Konklusjon

Utover ovennevnte gravminner ble det ikke funnet fredete kulturminner innen planområdet.

Kartutsnitt fra Askeladden som viser lokalitet 178980 med enkeltminner.

Reguleringsplan for Lerberen steinbrudd

02.06.2015
K H Stomsvik

200

Meter

